

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

РУМУНСЬКА МОВА

ПРОГРАМА

для загальноосвітніх навчальних закладів

з навчанням українською мовою

5–9 класи

2017

Пояснювальна записка

Мета базової загальної середньої освіти – розвиток освіченої особистості, яка поєднує в собі творчий потенціал до навчання, ініціативність до саморозвитку та самонавчання в умовах глобальних змін та викликів, може ідентифікувати себе як важливу і відповідальну складову українського суспільства, яка готова змінювати і відстоювати національні цінності українського народу.

Головним напрямком розвитку такої особистості є формування в учнів умінь застосовувати знання у реальних життєвих умовах, під час розв'язку практичних завдань та здатності визначати і обґрунтовувати власну життєву позицію.

Провідним засобом реалізації вказаної мети є запровадження компетентнісного підходу у навчальний процес загальноосвітньої школи.

Вивчення мов сприяє ефективному забезпеченню виконання Державного стандарту базової та загальної середньої освіти.

Оновлена програма курсу «Румунська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою 5-9 класи (початок вивчення з 5 класу)» побудована на нетрадиційному підході до вивчення мови в школі. Мова розглядається як засіб спілкування, джерело інформації про націю, менталітет, історію, духовну та матеріальну культуру румунського народу; як засіб інтеграції особистості у світове співтовариство, засіб розширення мовних горизонтів та створення цілісної картини уявлень про мовний світ та його розмаїття, формування екологічних, громадянських, здоров'язбережувальних, підприємницьких, фінансово-економічних компетенцій, як засіб самореалізації особистості.

Мета курсу: засвоєння базових знань з румунської мови; розширення мовних горизонтів; формування національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, що володіє рядом мовних компетенцій; сприяння розвитку комунікативних здібностей особистості та її інтеграції у світове співтовариство.

Завдання курсу:

ознайомлення з мовною системою як основою для формування мовних, мовленнєвих компетенцій;

засвоєння учнями базових орфоепічних, граматичних, лексичних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних знань, умінь та навичок;

вироблення в учнів умінь та навичок комунікативно виправдано користуватись засобами мови в різних життєвих ситуаціях, різних галузях; практично реалізувати отримані компетенції в процесі сприйняття, відтворення та створення висловлювань відповідно до румунського мовленнєвого етикету;

формування цілісних світоглядних уявлень, духовного світу учнів на основі загальнолюдських та етнічних ціннісних орієнтирів, шляхом залучення до культурних надбань румунського та українського народів і людства в цілому;

формування в учнів ряду практичних умінь та навичок:

- критичного мислення;
- вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;
- здатності співпрацювати в команді;
- креативності;
- пошуку та аналізу інформації;
- конструктивно управляти емоціями, застосовувати емоційний інтелект;
- здатності логічно обґрунтовувати позицію, досліджувати;
- висловлювати думки усно та письмово, у формі презентації та публічного

виступу;

- функціонального читання;
- ефективної комунікації.

Практична реалізація поставлених завдань та мети відбувається шляхом диференціації Програми на 4 змістові лінії: лінгвістичну, комунікативну, культурологічну та діяльнісну.

Лінгвістична змістова лінія передбачає засвоєння основних мовознавчих понять, орфоепічних та граматичних норм румунської літературної мови, культури мовлення, правил з орфографії та пунктуації. Передбачено вивчення тем із загального мовознавства, зокрема суспільної ролі мови, її розвитку, поширеності у світі, аналіз взаємозв'язків між мовними явищами різних рівнів: лексика і словотвір, словотвір і морфологія, пунктуація і синтаксис, орфографія і фонетика, орфографія і морфологія та ін. Дана змістова лінія формує чуття та відчуття мови, що сприяє свідомому використанню мови як засобу спілкування та самореалізації особистості, вдало реалізує ряд наскрізних тем з основ екологічної, громадянської, фінансової грамотності та ін.

Комунікативна змістова лінія визначає зміст, форми, методи та засоби формування умінь сприймати усне та писемне мовлення, відтворювати, самостійно будувати усні й письмові висловлювання різних жанрів, гармонійно використовуючи всі чотири види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письмо. До даних видів мовленнєвої діяльності пропонується долучити і переклад, адже передбачається вивчення румунської мови через українську. Практика перекладацької діяльності, вправлення з синхронного перекладу сприяють свідомому використанню мови та мимовільному формуванню комунікативних здібностей. Вдало підібраний вчителем зміст текстів сприяє інтеграції знань з різних навчальних дисциплін.

Культурологічна змістова лінія Програми орієнтує педагогів та розробників навчально-методичного забезпечення курсу на підбір відповідних текстів, актуальної для учнів тематики, кращих зразків румунської класичної літератури, сучасної публіцистики, тем, що якнайкраще розкривають особливості румунської культури, історії, звичаїв, формують сучасні компетенції. У цьому контексті культурологічна та комунікативна змістові лінії стають ключовими та мають бути максимально реалізовані на кожному занятті.

Діяльнісна змістова лінія Програми курсу має суто процесуальний характер: її зміст в Програмі не відображено, а подано на рівні цільових результатів навчально-виховної діяльності, що реалізуються через систему вправ, завдань, що розвивають ініціативність і підприємливість, соціальну та громадянську компетентність, обізнаність та самовираження у сфері культури, екологічну грамотність і здорове життя, вміння вчитися впродовж життя та навички, які стосуються критичного мислення, вміння аргументувати свою позицію.

Кожна з запропонованих змістових ліній Програми в повній мірі реалізує наскрізні теми: "Екологічна безпека та сталий розвиток", "Громадянська відповідальність", "Здоров'я і безпека", "Підприємливість та фінансова грамотність". Вони спрямовані на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях через використання міжпредметних зв'язків, інтеграцію навчального матеріалу та реалізацію виховного потенціалу уроку.

Результати навчально-пізнавальної діяльності внаслідок реалізації Програми сформульовані у розділі «Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів». Перелік актуальних наскрізних тем для реалізації змістових ліній запропоновано окремим розділом.

Наприклад, у 5 класі наскрізні теми наступні: «Книга – джерело знань», «Вода – основа життя», «Збереження навколишнього середовища», «В здоровому тілі – здоровий дух», «Права і обов'язки дитини в суспільстві», «Роль школи в житті дитини», «Що ми знаємо про сімейний бюджет та кишенькові гроші?», «Поважати закони школи, сім'ї, держави!», «Я і моя сім'я».

Для 6 класу теми будуть такими: «Глобальні екологічні проблеми людства», «Шляхи подолання наслідків аварії на ЧАЕС», «Екологічні проблеми мого населеного пункту», «Бути

громадянином, права та обов'язки громадян», «Держава – це я», «Закон і порядок», «Здоровий спосіб життя – це модно», «Режим – запорука здоров'я», «Етика спілкування у соціальних мережах», «Життя реальне та віртуальне», «Професія – підприємець», «Як розпочати власну справу?», «Що таке банк?», «Супермаркет. Як обирати товар?».

Нова редакція програми зазнала наступних змін

У кожному класі додані теми для перекладу. Наприклад, у 5 класі: «Trăscuterea din limba ucraineană în limba română a cuvintelor, îmbinărilor de cuvinte, propozițiilor, a unor texte de volum mic cu elemente de descriere», у 6 класі: «Traducerea din limba ucraineană în limba română a propozițiilor, dialoguri, textelor narative de volum mic». Також додали години в кожному класі для повторення вивченого у попередніх класах матеріалу (кількість годин на погляд вчителя).

У 5 класі вилучили наступні теми:

«Pronunțarea cuvintelor cu oa, ea, ia, ua, uă; pronunțarea cuvintelor care conțin vocale în hiat: ee, ii, pronunțarea cuvintelor care conțin x» тому, що коли вивчається правопис групи букв, вивчається і відповідна фонетика.

Вважаємо, що тема: «Divizarea textului audiat în microteme menținând sensul lui» є надто складною на даному етапі навчання.

Тема є зайвою «Sunetul și litera a/A, m/M, i/I, n/N, r/R, e/E, u/U, c/C, o/O, l/L, ă/Ă, t/T, v/V, s/S, d/D, î/Î, â/Â, b/B, j/J, h/H, ș/Ș, g/G, z/Z, ț/Ț, x/X, k/K, q/Q, w/W, y/Y. Scrierea literelor de mână» адже, учні вже мають навички написання букв іноземними мовами.

Такі теми, як: «Noțiunea de îmbinare de sunete (practic) ai, ia, ii.», «Transcrierea grupurilor de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi.», «Îmbinările de sunete: ai, ia, ii, ie, ea, ei, ae.», «Îmbinările de litere: iu, ui, ua, an, eu.», «Îmbinarea oa.», «Scrierea cuvintelor care conțin grupul oa.», «Grupurile de litere ce/Ce, ci/Ci.», «Scrierea grupului ce/Ce, ci/Ci de mână.», «Pronunțarea și citirea grupurilor de litere ai, ia, ii. ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi, îmbinărilor de sunete: ai, ia, ii, ie, ea, ei, ae.», «Pronunțarea și citirea îmbinărilor de litere: ai, ii, ie, ea, ei, ae, iu, ui, ua, an, eu, oa.», «Citirea cuvintelor care conțin grupul oa, ce, ci» об'єднані в одну - «Scrierea și pronunțarea grupurilor de litere».

У 6 класі спрощено виклад наступних тем: «Înlocuirea cuvântului nou prin sinonime, antonime.», «Sesizarea intonației corecte/incorecte a unor propoziții interogative sau enunțiative (propriu-zise și exclamative).», «Audierea- sesizarea vorbirii orale.», «Reguli de comportare în timpul audierii.», «Audierea sunetelor, silabelor, cuvintelor, îmbinărilor de cuvinte, propoziții și identificarea celor cerute de învățător». Вищевказані теми об'єднані в одну «Perfecționarea tehnicii citirii».

Вилучені, наступні складні для вивчення теми: «Sesizarea și memorizarea 1-2 exprimări monologate și dialogate necomplicate, ce se referă la stilul oral (proverb, zicătoare, poezie, poveste, povestire)», «Înțelegerea mesajului textului: cine? ce? când? unde? cum?», «Expunerea tablourilor ce și le-a imaginat elevul după audiere», «Înțelegerea și memorizarea unor cuvinte din 3-6 sunete, îmbinări ce conțin prepoziții, după ce au fost citite într-un temp rapid», «Sesizarea și reținerea unor propoziții (de 1-7 cuvinte) diferite după scopul comunicării», «Familiarizarea cu cărțile pentru copii», «Elementele cărții: coperta (autor, denumire), cotorul, pagina, imaginea», «Reguli de comportare în timpul cititului», «Rolul scrisului în viața omului», «Stilistica. Textul. Noțiuni despre stilurile funcționale ale limbii române», «Noțiuni despre stil», «Stilul artistic (sau beletristic)», «Stilul științific», «Stilul publicistic», «Stilul oficial-administrativ», «Părțile multiple ale propoziției».

Змінено певні терміни та формулювання у тексті програми, застосовано уніфіковані для всіх класів: «Comunicarea (30 de ore)».

У 5 класі додатково змінено наступні терміни: «Pronunțarea cuvintelor care conțin diftongi, triftongi, vocale în hiat», «Alfabetul», «Sunetele și literele limbii române», «Corespondența sunet-literă», «Vocalele», «Semivocalele», «Consoanele», «Grupurile de sunete

(diftongul, triftongul)», «Scrierea și pronunțarea grupurilor de litere», «Despărțirea cuvintelor în silabe», «Accentul în limba română», «Regulile fonetice de despărțire a cuvintelor în silabe», «Folosirea corectă a accentului în limba română», «Silabele accentuate și silabele neaccentuate».

У 6 класі застосовано такі формулювання: «Perfecționarea tehnicii citirii», «Articolul (noțiuni elementare)», «Cazurile substantivului», «Articolul posesiv și acordul cu substantivul», «Adjectivul», «Formarea adjectivelor», «Noțiuni elementare de sintaxă», «Punctuața», «Propoziția», «Îmbinarea de cuvinte (actualizare)», «Propoziția simplă și propoziția dezvoltată», «Propoziția afirmativă și propoziția negativă», «Tipuri de propoziții după scopul comunicării: enunțiative, interogative».

У програмі подано розподіл навчального часу та змістових ліній. Вчителю дається можливість самостійно визначити кількість годин на вивчення тієї чи іншої теми.

Notă explicativă

Scopul învățământului mediu general de bază este dezvoltarea personalității instruite, care întruchipează în sine potențialul creativ pentru instruire și inițiativă pentru autodezvoltare și autoinstruire în condițiile provocărilor și schimbărilor globale, menite pentru identificarea personală cu factorul responsabil de parte componentă a societății ucrainene gata să schimbe și să apere valorile naționale ale poporului ucrainean.

Obiectivul fundamental al studierii limbii române în școală este formarea la elevi a competențelor comunicative și culturale, contribuind în acest mod la formarea personalității umane. Aceste competențe oferă posibilitatea de a se insera în societate, de a comunica atât cu semenii, cât și cu oamenii maturi, cu scopul de a realiza în mod creativ capacitățile proprii, punând baza dezvoltării intelectuale și spirituale a individualității; de formare a personalității capabile să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii pentru rezolvarea unor probleme concrete în viața de zi cu zi, să poată continua în orice fază a existenței sale procesul de învățare. În procesul studierii se descoperă realitatea, istoria propriului popor și altor popoare, se altoiește o atitudine tolerantă față de diverse popoare, se formează concepții umaniste despre lume și idei moral-estetice, se descoperă valorile naționale și universale.

Programa școlară la limba română pentru clasele 5-9 ale instituțiilor de învățământ general cu limba ucraineană de predare (cu începere din clasa a 5-a) **revăzută** a fost alcătuită în baza „*Standartelor de stat pentru școala de bază și școala medie*”, întărite de dispoziția Cabinetului de Miniștri al Ucrainei din 23.11.2011 nr. 1392.

Programa constituie documentul fundamental de stat care determină conținutul studierii limbii, volumul, consecutivitatea predării materiei de studiu, registrul de cunoștință, deprinderi și priceperi care trebuie însușite.

Programa prevede predarea și învățarea limbii sub aspect funcțional în varianta orală sau scrisă, normativă și lirică. Se va orienta spre aplicarea funcțională a noțiunilor gramaticale și spre crearea unor mesaje efective de comunicare. Cu acest scop se vor îndeplini exerciții de tip analitic (motivarea, diferențierea, descrierea, recunoașterea, gruparea) și exerciții cu caracter creativ (adăugarea, schimbarea, exemplificarea). Totodată se va ține cont de următoarele aspecte: ortoepic, ortografic, de punctuație.

Prioritățile programei:

- întrebuințarea limbii în funcție în toate variantele ei: orală, scrisă, normată, literară;
- descoperirea unor condiții optime ale **situațiilor de învățare și celor cognitive** ce ar stimula întrebuințarea în contexte cât mai variate **a limbii**, necesare atât elevului cât și societății;
- perfecționarea comunicării prin cultivarea la elevi a deprinderilor de autocontrol și autoanaliză, adică formarea deprinderii de a consulta dicționarele explicativ, ortografic, stilistic, de a analiza modul de exprimare al măștrilor cuvântului;
- întrebuințarea optimă a cunoștințelor lingvistice, deprinderile de comunicare și reprezentările culturale asimilate care să-i permită elevului să înțeleagă și să fie înțeles în cadrul diverselor situații de comunicare orală și scrisă;
- strpbnirea rațională și funcțională a limbii conduce elevul spre succesul școlar, iar în viitor favorizează reușita în viața socială și profesională, devenind instrumentul libertății individuale;
- schimbarea accentului pe finalitățile particularităților de vârstă, pe caracteristicile individuale ale elevilor și ale clasei în particular.

Formarea la elevi a unor competențe cum ar fi:

- dezvoltarea gândirii și a competenți de rezolvare a problemelor lingvistice;
- învățarea limbii se va realiza în dialog cu ceilalți datorită interacțiunilor succesive cu anturajul familial și social, axată pe corectitudine și toleranță;
- Irrgirea sferei de cunoaștere, descoperirea frumosului artistic și natural;
- modelarea treptată a personalității;
- formarea unei atitudini grijulii față de natura;
- orientarea conștientă spre o profesie;
- formarea unei concepți pozitive despre lume și despre sine;
- altoirea încrederii într-o inserire de succes în societate;
- citire funcțională;
- comunicare efectiv.

Programa prezintă parcursul didactic al disciplinei într-o interpretare modelată și adecvată cerințelor timpului și imperativelor societăți contemporane în continuă schimbare precum și demersul educațional modern.

În acest sens, programa de limba română pentru clasele 5-9 propune un nou model, comunicativ-funcțional adecvat nu numai specificului acestei discipline școlare, dar și modalităților de structurare a competențelor comunicative ale elevilor. Acest model vizează dezvoltarea integrală a capacităților de receptare și de exprimare orală, respectiv de receptare a mesajului scris și de exprimare scrisă.

Conținutul componentei lingvistice formează la elevi o motivație fermă pentru studierea limbii, asigură conștientizarea funcțiilor limbii în procesul de instruire și în societate; educă respectul pentru limba română ca limbă maternă, pentru limba ucraineană ca limbă de stat și pentru limbile moderne – ca principală cale de cunoaștere a altor culturi. Această componentă îmbogățește și actualizează vocabularul elevilor cu noi cuvinte și expresii care oglindesc realitățile vieții poporului a cărui limbă se studiază, particularitățile experienței lui de viață, ale istoriei și culturii; formează o atitudine tolerantă față de diferite popoare, dezvoltă la elevi capacitățile de cunoaștere și cele intelectuale; formează concepții umaniste despre lume, convingeri morale și estetice; valori naționale, universale și general umane.

Linia comunicativă de conținut asigură formarea deprinderilor, priceperilor și capacităților sub toate aspectele activității comunicative (înțelegerea după auz, lectura, vorbirea, scrierea); cea lingvistică – formarea și dezvoltarea competențelor comunicative, însușirea de către elevi a unor cunoștințe despre diversele compartimente ale limbii (fonetic, lexical, gramatical, stilistic) ca mijloace de exprimare a gândurilor și sentimentelor omului, precum și formarea deprinderilor și a priceperilor lingvistice; componenta socioculturală – însușirea valorilor culturale și spirituale ale propriului popor și ale altor popoare, a normelor care reglementează relațiile dintre generații, naționalități, favorizează dezvoltarea estetică și moral-etică; cea de activitate (strategică) – formarea competențelor și a deprinderilor general-instructive ale elevilor, stăpânirea strategiilor care determină activitatea comunicativă orientată primordial spre soluționarea problemelor de instruire și ale celor referitoare la viață.

Conținutul componentei lingvistice se va studia în baza didacticii generale care se axează pe legile cunoașterii științifice și empirice, antrenând în toate cazurile perspectiva comunicativ-funcțională a instruirii. Tot instrumentarul cunoașterii științifice și empirice care domină la lecțiile de limbă va fi însoțit, în funcție de caracterul materiei de studiu, de elementele cunoașterii artistice (principiul fundamental al cursului sincretic în clasele 5-9).

Se recomandă învățarea materialului lingvistic în baza textului literar sau nonliterar, inclusiv din punctul de vedere al valorilor, ceea ce este indispensabil, mai ales la studierea elementelor lexicului. Toate noțiunile liniei lingvistice vor fi predate și învățate din punct de vedere comunicativ-funcțional.

Programa prevede predarea și învățarea limbii sub aspect funcțional în varianta orală sau scrisă, normativă și lirică. Se va orienta spre aplicarea funcțională a noțiunilor gramaticale și spre crearea unor mesaje efective de comunicare. Cu acest scop se vor îndeplini exerciții de tip analitic (motivarea, diferențierea, descrierea, recunoașterea, gruparea) și exerciții cu caracter creativ (adăugarea, schimbarea, exemplificarea). Totodată se va ține cont de următoarele aspecte: ortoepic, ortografic, de punctuație.

Linia socioculturală. Programa orientează pedagogii și autorii de culegeri instructiv-metodice la alegerea textelor cu o tematică actuală pentru elevi, din tezaurul literaturii clasice românești, a publicisticii contemporane, a temelor, ce oglindesc specificul culturii române, istoriei, obiceiurilor și tradițiilor, formează competențe moderne. Linia socioculturală se va realiza la toate lecțiile de limbă, de comunicare și în activitatea extrașcolară ca element al procesului educativ.

Linia funcțional-comunicativă a programei are un caracter mai mult procesual. Ea nu este reflectată în programă aparte, ci vizează toată activitatea instructiv-educativă, realizându-se în sistemul de exerciții și teme, care dezvoltă inițiativa și antreprenoriatul, competența socială și civică, autoexprimarea în sfera culturală, corectitudinea ecologică și modul sănătos de viață, capacitatea de a învăța pe parcursul vieții, dibăcia de a argumenta poziția personală.

Fiecare din temele situațiilor de comunicare (sunt indicate în capitol aparte) oglindesc pe deplin temele-cheie: „Siguranța ecologică”, „Responsabilitatea obștească”, „Sănătatea și siguranța”, „Antreprenoriatul și competența financiară”. Ele sunt menite să formeze la elevi capacitatea de aplicare în viață a cunoștințelor și aptitudinilor acumulate.

Pentru consolidarea cunoștințelor urmează să fie efectuată repetarea și generalizarea cunoștințelor acumulate anterior.

Cunoștințele, deprinderile și percepțiile elevilor vor fi evaluate după *Criteriile Ministerului Învățământului și Științei, Tineretului și Sportului din Ucraina*.

În programă este dat numărul orientativ de ore. În caz necesar, profesorul poate face corectările sale, fără a micșora numărul orelor de comunicare.

Clasa a 5-a

(70 de ore, 2 ore pe săptămână, disponibile – 4 ore)

Comunicarea (30 de ore)

Nr. de ore	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor	Зміст навчального матеріалу Conținuturile învățării
6	Înțelegerea după auz.	
	<p>Elevul ș eleva trebuie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să deducă sensul unui cuvânt necunoscut prin raportare la mesajul audiat; • să asculte cu atenție și să înțeleagă conținutul textului, să răspundă la întrebări; • să sesizeze sensul global al unui mesaj, identificând aspectele principale și de detaliu la care se referă un mesaj oral; • să selecte dintr-un text cuvinte care conțin diftongi, triftongi, vocale în hiat; • să sesizeze corectitudinea unui enunț oral; • să manifeste atenție față de interlocutor în diferite situații de comunicare; • să precizeze tipul și stilul textului după titlu; • să divizeze textul audiat în microteme; • să observe corectitudinea structurii gramaticale și a formelor lexicale întrebându-le în exprimare. 	<p>Audierea textelor diverse ca stil, tip și gen. Formularea întrebărilor pentru stabilirea sensului mesajului;</p> <p>Receptarea după auz a unor fragmente din texte (formularea răspunsurilor la întrebări). Semnificația generală a mesajului oral. Pronunțarea cuvintelor care conțin diftongi, triftongi, vocale în hiat. Expunerea textului audiat. Precizarea corectitudinii structurii gramaticale, formelor lexicale. Verificarea percepției textului ascultat.</p>
6	Vorbirea	
	<ul style="list-style-type: none"> • să construiască texte orale narrative pe baza unor imagini (benzi desenate); • să povestească oral unele fapte, întâmplări reale (din experiența personală); • să realizeze corect acordul predicatului cu subiectul; • să alcatuiască enunțuri după scopul comunicării; • să formuleze întrebări de clarificare a aspectelor pe care nu le-au înțeles din textul citit sau din mesajul oral ascultat; • să formuleze răspunsuri la întrebările ce vizează informațiile esențiale sau de detaliu ce se desprind din textul citit sau mesajul audiat; 	<p>Vorbirea dialogată și monologată. Alcătuirea textelor orale scurte pe baza unui suport vizual dat / sau a unui plan simplu de idei dat.</p> <p>Intonarea propozițiilor exclamative, enunțiative și interogative (actualizare). Dialogul (actualizare). Construirea de dialoguri în situații concrete sau imaginare. Formulele elementare de inițiere, de alcătuire a propozițiilor, menținerea și încheierea dialogului și monologului. Pronunțarea clară și corectă a unui mesaj. Redarea prin cuvinte proprii a conținutului unui fragment dintr-un text citit sau dintr-un mesaj audiat. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare (dialog, monolog).</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • să povestească independent un fragment/pa-ragraf citit sau mesaj audiat; • să alcătuiască un dialog simplu cu persoane diferite; • să construiască propoziții simple și propoziții dezvoltate, propoziții interogative și enunțiative, propriu-zise și exclamative. 	<p>Utilizarea corectă în exprimarea orală proprie elementele de construcție a comunicării.</p>
10	<ul style="list-style-type: none"> • să cunoască alfabetul, literele și sunetele limbii; • să pronunțeze corect sunetele; • să ortografieze corect și să argumenteze grupurile de litere (diftongi, triftongi); • să respecte normele ortoepice aplicate la accentuarea cuvintelor; • să cunoască și să respecte regulile de despărțire a cuvintelor în silabe; • să accentueze corect cuvintele; • să pronunțe corect și fluent grupurile de sunete; • să respecte scrierea cu alineate și spațiul liber între cuvinte, scrierea caligrafică / lizibilă; • să scrie corect după auz; • să copieze corect cuvintele; • să scrie după dictare; • să alcătuiască enunțuri după desene. <ul style="list-style-type: none"> • să traducă din limba ucraineană în limba română a cuvintelor, îmbinărilor de cuvinte, propozițiilor, a unor texte de volum mic cu elemente de descriere. 	<p style="text-align: center;">Scrierea</p> <p>Alfabetul. Sunetele limbii române. Corespondența sunet-literă. Vocalele. Semivocalele. Consoanele. Grupurile de sunete (diftongul, triftongul). Scrierea și pronunțarea grupurilor de litere. Scrierea și pronunțarea grupurilor de litere. Despărțirea cuvintelor în silabe. Accentul în limba română.</p> <p>Traducerea. Traducerea din limba ucraineană în limba română a cuvintelor, îmbinărilor de cuvinte, propozițiilor, a unor texte de volum mic cu elemente de descriere.</p>
	8	Lectura

- să pronunț și să citească corect grupurile de litere;
- să pronunț și să citească cuvinte și enunțuri care conțin grupuri de litere;
- să citească textele, respectând intonația;
- impusă de semnele de punctuație;
- să citească pe fragmente, pe roluri;
- să citească propoziții scurte și texte de dimensiuni nu prea mari.

Pronunțarea și citirea grupurilor de litere.
Citirea unui text nou de mică întindere.
Citirea textelor, respectând intonația impusă de semnele de punctuație.
Elemente de bază ale organizării textului literar/nonliterar (titlul, autorul, alineatele).
Ideile principale dintr-un text citit.
Citirea cuvintelor. Citirea propozițiilor. Citirea textelor.

Limba (30 de ore)

Elevul și eleva trebuie

- să cunoască alfabetul, literele și sunetele limbii;
- să pronunțe corect sunetele;
- să respecte normele ortoepice aplicate la accentuarea cuvintelor;
- să cunoască și să respecte regulile de despărțire a cuvintelor în silabe;
- să scrie și să pronunțe corect cuvintele care cuprind diftongi, triftongi;
- să utilizeze corect accentul în limba română;
- să cunoască tipurile de dicționare;
- să identifice locul și rolul cuvântului în text;
- să identifice sinonimele, antonimele, omonimele într-un text;
- să le folosească în c enunțuri;
- să sesizeze intuitiv corectitudinea unei propoziții ascultate;
- să explice semnele de punctuație la sfârșitul propozițiilor clasificate după scopul comunicării;
- să formeze familii de cuvinte;
- să deosebească propoziția simplă și propoziția dezvoltată;
- să cunoască tipurile de propoziții după scopul comunicării, să cunoască semnele de punctuație;
- să deosebească cuvântul de îmbinarea de cuvinte;
- să utilizeze corect îmbinările de cuvinte;
- să cunoască părțile principale și secundare de propoziție;
- să folosească în scris și oral propoziții

Sunetul și litera – corespondența dintre ele. Vocalele și consoanele. Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe - despărțire la capăt rând. Alfabetul. Vocalele. Semivocalele. de Consoanele. Cuvintele din 2-3 silabe. Accentul în cuvinte. Grupuri de litere și sunete. Grupurile de sunete (diftongul, triftongul) Scrierea și pronunțarea grupurilor de litere. Silaba. Silabele accentuate și neaccentuate. Regulile fonetice de despărțire a cuvintelor în silabe. Folosirea corectă a accentului în limba română. Silabele accentuate și silabele neaccentuate.

Lexicul. Frazeologia

Vocabularul. Cuvântul – unitatea de bază a vocabularului. Forma și conținutul. Tipurile de dicționare. Sinonimele. Antonimele. Omonimele. Regionalismele. Arhaismele și neologismele.
Noțiuni elementare de sintaxă. Punctuația
Textul. Exprimarea orală și scrisă. Titlul, conținutul textului.
Propoziția. Propoziția simplă și propoziția dezvoltată. Propoziția afirmativă și propoziția negativă. Tipuri de propoziții după scopul comunicării: enunțative, interogative.
Îmbinarea de cuvinte. Termenul regent și termenul subordonat. Îmbinarea liberă și îmbinarea stabilă de cuvinte.
Părți principale ale propoziției: predicatul și subiectul.

	<p>ce conțin adresări;</p> <ul style="list-style-type: none"> • să identifice secvențele de dialog dintr-un mesaj oral sau scris; • să alcătuiască mici texte, întrebându-se vorbirea directă și vorbirea indirectă, adresarea, dialogul. 	<p><i>Părțile secundare ale propoziției:</i> atributul, complementul. Punctuația propoziției. <i>Vorbirea directă și vorbirea indirectă.</i> Semnele de punctuație. <i>Adresarea.</i> Semnele de punctuație. Dialogul. Linia de dialog.</p>
2	Sistematizarea și generalizarea cunoștințelor	

Repartizarea orelor:

Comunicarea –30 de ore; limba –30 de ore ; Sistematizarea cunoștințelor – 2;
lucrări de control –4 ore ; disponibile – 4 ore.

Tematica situațiilor de comunicare, lectură și audiere.

1. Cartea izvorul cunoștințelor.
2. Apa - dătătoare de viață.
3. Să ocrotim mediul înconjurător.
4. Minte sănătoasă , în corp sănătos.
5. Drepturile și îndatoririle copiilor în societate.
6. Rolul școlii în viața elevilor.
7. Respectarea legilor de comportare în școală, în familie și în societate.
8. Ce știm despre bugetul familiei și banii de buzunar.
9. Eu și familia mea.

Clasa a 6-a
(70 ore, 2 ore pe săptămână, disponibile – 4 ore)
Comunicarea
(30 de ore)

Nr. de ore	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor	Зміст навчального матеріалу Conținuturile învățării
6	<p><i>Elevul ș eleva trebuie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să formuleze întrebări și răspunsuri desfășurate la întrebările puse de profesor(asupra textului audiat); • să exprime opinii, atitudini față de faptele săvârșite; • să respecte regulile de comportare în timpul dialogului; • să redevină conținutul textului audiat în baza reperelor; • să alcătuiască de sine stătător un text în baza materialului auxiliar; • să împartă textul audiat în unități logice; • să propună și să scrie corect un dialog; • să-și îmbogățească vocabularul cu noi cuvinte; • să structureze un dialog, reevid din situații cunoscute 	<p>Vorbirea</p> <p>Citirea, recitarea expresivă a poeziilor, ghicitorilor, cimiturilor. Dialogul, susținerea lui. Situații de comunicare. Reguli de comportare în timpul dialogului. Reproducerea dialogurilor audiate sau aflate în povestiri, povești, poezii ș.a. Alcătuirea dialogurilor pe teme diferite, foarte apropiate de viața a copiilor, după o pregătire prealabilă. Părțile componente ale unei exprimări corecte (înțelegere, introducere, cuprins, încheiere, folosirea corectă a cuvintelor, îmbinărilor ect.) Expunerea unui text audiat sau citit cu ajutorul materialului auxiliar. Alcătuirea unui text narativ (2-3 enunțuri) în baza unui început dat, desen/desene sau situații de viață.</p>
6		Înțelegerea după auz .

	<p>Elevul ș eleva trebuie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să înțeleagă semnificația globală a mesajului oral; • să asculte atent textul; • să relateze subiectul; • să rețină conținutul textului; • să deducă sensul unui cuvânt necunoscut prin raportare la mesajul audiat; • să sesizeze corectitudinea unui enunț oral; • să expună selectiv conținutul textului; • să alcătuiască planul simplu al textului audiat; • să formuleze întrebări asupra textului audiat; • să deosebească după auz sunetele, silabele, cuvintele, îmbinările de cuvinte; • să identifice numărul de cuvinte, de combinații audiate pe cele care corespund caracteristicilor cerute: denumirea obiect, însușirea, acțiunea, numărul e.a.; 	<p>Receptarea după auz a unor texte și fragmente de texte literare precum și a unor texte care aparțin și altor stiluri funcționale.</p> <p>Selectarea momentelor-cheie dintr-un text audiat.</p> <p>Alcătuirea planului simplu, dezvoltat al unui text audiat.</p> <p>Formularea întrebărilor asupra textului audiat.</p> <p>Continuarea textului audiat.</p> <p>Expunerea amănunțită a textului audiat.</p>
8	Lectura	
	<p>Elevul ș eleva trebuie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să descrie oral imaginile din cărți; • să cunoască regulile de comportare în timpul cititului, în bibliotecă, cu cartea; • să redea conținutul (selectiv) a unei opere citite; • să descrie oral imaginile din cărți; • să cunoască regulile de comportare în timpul cititului, în bibliotecă, cu cartea; • să redea conținutul (selectiv) a unei opere citite; <p>să alcătuiască propoziții în baza desenelor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • să citească expresiv texte cu voce tare și în gând conform normativelor stabilite de programă cu viteză 	<p>Citirea expresivă a textelor aparținând diferitelor stiluri funcționale. Citirea fluentă și corectă a enunțurilor și textelor.</p> <p>Intonarea corectă a propozițiilor diverse după scopul comunicării.</p> <p>Perfecționarea tehnicii citirii.</p>

	suficientă, cu dicție bună în să intoneze corect propozițiile diverse după scopul comunicării;	
10		Scrierea
	<p>Elevul și eleva trebuie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să expună (amănunț și selectiv) cele auzite și citite după planul simplu sau dezvoltat alcătuit de sine stătător; • să înțeleagă importanța scrisului în viața omului; • să alcătuiască, să scrie propoziții diverse după scopul comunicării în baza desenelor, situațiilor de comunicare; • să manifeste interes față de comunicarea scrisă; <ul style="list-style-type: none"> • să traducă din limba ucraineană în limba română a propozițiilor, dialogurilor, textelor narative de volum mic. 	<p>Alcătuirea textelor scrise (monologul, dialogul). Alcătuirea și scrierea cuvintelor, propozițiilor, textelor în baza desenelor, situațiilor de comunicare ș.a.</p> <p>Traducerea Traducerea din limba ucraineană în limba română a propozițiilor, dialogurilor, textelor narative de volum mic.</p>
Limba 30 de ore		
	<p>Elevul și eleva trebuie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să deosebească îmbinările stabile de cuvinte de cele libere; • să diferențeze sinonimele de antonime, omonimele de paronime; • să-și îmbogățească vocabularul; • să ontrebuiască corect diferite sensuri ale unui cuvânt; • să respecte normele de ortografie a omonimelor, omofonelor și omografelor; • să aplice cunoștințele despre lexic și frazeologie în comunicarea orală și cea scrisă; • să stabilească importanța morfologiei și ortografiei; • să cunoască părțile de vorbire și clasificarea lor; • să cunoască clasificarea articolelor; • să stabilească importanța articolului; • să cunoască clasificarea articolelor; 	<p>Repetarea materialului studiat în clasa a 5-a Lexicul și frazeologia (actualizare). Noțiunea de vocabular. Vocabularul fundamental. Masa vocabularului. Mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului. Derivarea. Compunerea. Conversiunea. (actualizare). Sufixele și valorile lor semantice. Familia lexicală (cuvinte derivate și compuse). Sinonimia și antonimia (actualizare). Seriile sinonimice: sinonimele lexicale, sinonimele frazeologice și sinonimele lexico-frazeologice. Paronimele.</p> <p>Noțiuni de morfologie și ortografie Părțile de vorbire. Clasificarea părților de vorbire. Articolul (noțiuni elementare) Articolul substantival hotărât și articolul nehotărât. Articolul posesiv (genitival). Articolul adjectival (demonstrativ). Substantivul Substantive comune și proprii. Genul.</p>

- să deosebească tipurile de substantive;
  - să stabilească categoriile specifice adjectivului;
  - să acorde corect adjectivul cu substantivul.
  - să conjuge verbele la toate modurile și timpurile;
  - să identifice verbele în enunț, indicând categoriile și trăsăturile lor gramaticale.
  - să deosebească tipurile de prepoziții;
  - să deosebească tipurile de con-juncții;
-
- să deosebească propoziția simplă și propoziția dezvoltată;
  - să cunoască tipurile de propoziții după scopul comunicării, să cunoască semnele de punctuație;
  - să deosebească cuvântul de îmbinarea de cuvinte;
  - să utilizeze corect îmbinările de cuvinte;
  - să cunoască părțile principale și secundare de propoziție;

Numărul. Articulația substantivelor cu articol (hotărât și nehotărât). Declinația. Ortografia substantivelor. Numărul și cazul substantivelor.

Cazurile substantivului. Articolul posesiv și acordul cu substantivul

Adjectivul

Formarea adjectivelor.

Adjectivele variabile și invariabile. Adjectivele formate cu prefixe și sufixe.

Formele flexionare. Acordul adjectivului cu substantivul determinat. Articolul adjectival (sau demonstrativ). Acordul articolului adjectival.

Verbul – nucleul comunicării. Timpul, persoana, numărul

Noțiuni generale despre verb și recunoașterea lui în comunicare; familiarizarea cu persoana, numărul și timpul verbului: prezent, trecut și viitor în baza unor mici texte, exprimări și exemple ale elevilor.

Prepoziția. Felul prepozițiilor.

Conjuncția. Felul conjuncțiilor.

Sintaxa. Punctuația. Noțiuni despre stilurile funcționale ale limbii române.

Propoziția. Îmbinarea de cuvinte (actualizare)

Propoziția simplă și propoziția dezvoltată. Propoziția afirmativă și propoziția negativă. Tipuri de propoziții după scopul comunicării: enunțative, interrogative.

Repartizarea orelor:

Comunicarea – 30 ore; limba – 30 de ore; Sistematizarea cunoștințelor – 2;

lucrări de control – 4 ore; disponibile – 4 ore.

Tematica situațiilor de comunicare, lectură și audiere.

1. Probleme ecologice globale ale omenirii.

- 2.Căile de lichidare a consecințelor avariei de la CAE Cernobâl.
- 3.Problemele ecologice ale satului natal.
- 4.Sunt cetățean: drepturi și îndatoriri.
- 5.Statul sunt eu.
- 6.Lege și ordine.
- 7.Modul sănătos de viață e în top.
- 8.Regimul este chezașia sănătății.
- 9.Etica comunicării în rețelele de socializare.
- 10.Viața reală și virtuală.
- 11.Profesia de întreprinzător.
- 12.Cum să inițiezi afacerea personală.

Clasa a 7-a
(70 de ore, 2 ore pe săptămână, disponibile – 4 ore)
Comunicarea
(30 de ore)

Nr. de ore	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor	Зміст навчального матеріалу Conținuturile învățării
6	Înțelegerea după auz Audierea	
	<p><i>Elevul ș eleva trebuie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să deosebească după auz sunetele din cuvinte, cuvintele, îmbinările de cuvinte, propozițiile (în corespundere cu programa clasei respective); • să stabilească sensul general al celor audiate; • să determine capacitatea de a asculta; • să reconstituie succesiunea evenimentelor din textul audiat; • să identifice tema, ideea și părțile componente ale textului; • să stabilească deosebirea dintre textele literare și nonliterare; • să identifice termenii-cheie; • să descopere sensul lexical al cuvintelor în context; • să explice semnificația și rolul frazeologismelor; • să reproducă textul receptat; • să evidențieze modalitățile de exprimare în text; <p>să respecte în orice text normele ortoepice ale limbii române;</p>	<p><i>Receptarea după auz</i> și înțelegerea unor texte și fragmente de texte (prevăzute de programă la literatură pentru clasa a 7-a), la fel și a unor texte nonliterare.</p> <p>Deosebirea după auz a informațiilor deja cunoscute și noi, despărțirea textului audiat în părțile lui componente, înțelegerea logică și emotivă a conținutului. Ascultarea și înțelegerea textelor ce aparțin stilului beletristic (300 – 350 de cuvinte) și altor stiluri (200 – 250 de cuvinte) – audierea cărora se desfășoară corespunzător în 3 – 3,5 minute și 2 – 2,5 minute.</p> <p>Sesizarea după auz a particularităților intonației, înțelegerea conținutului propozițiilor și frazelor cu vorbire directă (lungimea propoziției fiind de 9-12 cuvinte).</p>
6	Lectura	
	<p><i>Elevul și eleva trebuie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să deosebească în timpul lecturii sunetele cuvântului, cuvintele, îmbinările de cuvinte, propoziția; • să citească expresiv texte cu voce tare și în gând conform normativelor stabilite de programă; cu viteză suficientă, lin, cu dicție bună în conformitate cu normele ortoepice și de intonație; • să grupeze după anumite principii cuvintele, îmbinările de cuvinte, propozițiile. 	<p>Receptarea în timpul lecturii a informațiilor ce nu sunt direct exprimate în text. Deosebirea părților componente ale textului după conținut.</p> <p>Lucrul cu cartea: scheme, tablouri însoțite de texte. Jurnalul pentru lectură. Extrase din cărți.</p> <p>Citirea în gând, înțelegerea textelor necunoscute care aparțin stilului beletristic (cu un volum de 360-420 de cuvinte) și de alte stiluri (240-300).</p> <p>Citirea cu voce a poeziilor și textelor în proză care conțin comunicări monologate și dialogate.</p>

		<p>frazeologismelor, îmbinărilor de cuvinte.</p> <p>Înțelegerea, la citirea cu voce, a conținutului propozițiilor și frazelor cu părți multiple, cuvinte incidente, vorbire directă (10-12 cuvinte).</p>
8	Vorbirea	
	<p><i>Elevul și eleva trebuie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să găsească dialoguri ce conțin o rugămintă, o dorință, un sfat, o propunere. • să alcătuiască variante de dialoguri cu replici care aparțin stilului științifico-popular; • să respecte în orice text normele ortoepice ale limbii române; • să emită mesaje orale coerente simple în dialoguri și monologuri; • să elaboreze unele discursuri orale, scurte pe baza unui plan de idei simplu pe teme uzuale și literare; • să corecteze greșelile comise în exprimare. 	<p><i>Exprimarea dialogată și cea monologată</i></p> <p>Alcătuirea dialogului, folosind replici care se grupează orientativ:</p> <p>a) <i>rugămintă</i> – lămurire; b) <i>sfat</i> – argumentare; c) <i>propunere</i> – întrebare, lămurire.</p> <p>Reproducerea dialogurilor citite sau auzite. Alcătuirea lor cu ajutorul materialelor culese de sine stătător.</p> <p>Volumul minimal al dialogului cuprinde 6-7 replici pentru doi elevi (fără a lua în considerație formulele etichetei de început și de încheiere a dialogului).</p> <p>Expunerea orală (amănunțită, rezumativă) a textelor narrative, descriptive, raționamente (despre limbă). Volumul expunerilor orale este de 70-80 de cuvinte</p>
10	Scrierea	
	<p><i>Elevul și eleva trebuie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să expună (<i>amănunțit, concis</i>) aproape de text cele auzite, văzute și citite; • să alcătuiască scurte texte funcționale și argumentate; • să alcătuiască compuneri (prevăzute de programă) după planul simplu sau dezvoltat întocmit de sine stătător; • să alcătuiască compuneri raționament în stil beletristic după un plan simplu alcătuit de sine stătător; • să scrie adnotație la o carte citită. <ul style="list-style-type: none"> • să traducă din limba ucraineană în limba română texte care includ descrieri portrete, monologuri. 	<p>Alcătuirea textelor scrise (monolog, dialog).</p> <p><i>Scrierea expunerilor.</i> Expunerea amănunțită și concisă a textelor narrative cu elemente de descriere și de raționament în legătură cu experiența personală.</p> <p><i>Scrierea compunerilor (după planul simplu și desfășurat)</i></p> <p>Adnotație la o carte citită.</p> <p>Traducerea</p> <p>Traducerea din limba ucraineană în limba română a textelor care includ descrieri, portrete, monolog.</p>
	Limba	

Elevul și eleva trebuie:

- să determine ce este lexicul și frazeologia;
  - să găsească în text cuvinte ce aparțin unor grupe ce indică acordul, dorință, necesitatea; frazeologisme;
  - să lămurească importanța cuvintelor, frazeologismelor;
  - să aleagă din grupurile de cuvinte și frazeologisme pe cele care corespund după sens și colorit stilistic pentru textul dat;
  - să folosească diferite tipuri de dicționare (explicativ, de sinonime, antonime, de frazeologisme, bilingv);
  - să explice utilizarea cuvintelor și frazeologismelor în text
  - să întrebuințeze adecvat valoarea stilistică a acestor cuvinte în diferite contexte;
  - să deosebească cuvintele ce aparțin la diferite părți de vorbire;
  - să pronunțe corect cuvintele, forme ale diferitelor părți de vorbire;
  - să găsească numeralele în propoziție;
  - să cunoască specificul declinării numeralelor;
  - să întrebuințeze la locul potrivit numeralele în comunicarea orală și cea scrisă;
  - să ortografieze corect numeralele cardinale și numeralele ordinale;
  - să deosebească pronumele personale în propoziție;
  - să stabilească rolul și ortografia pronumelor personale neaccentuate;
  - să deosebească adverbele;
  - să respecte normele ortografice și ortoepice;
- să pronunțe, să accentueze și să ortografieze corect interjecțiile conform normelor ortoepice și ortografice;
- să utilizeze adecvat valorile stilistice și expresive ale interjecției în diferite contexte orale și scrise, în exprimarea dialogată și cea monologată.

Repetarea materialului studiat în clasa a 6-a**Lexicul și frazeologia**

Actualizarea cunoștințelor.

Grupe tematice de cuvinte. Cele mai întrebuințate frazeologisme.

Dicționarele limbii române.

Numeralul

Numerale cardinale și numerale ordinale. Rolul numeralelor în propoziție. Schimbarea numeralelor după cazuri.

Ortografia numeralelor cardinale și numeralelor ordinale.

Pronumele

Importanța pronumelor în comunicare; rolul lor în propoziție. Schimbarea după cazuri a pronumelor personale accentuate. Pronume personale neaccentuate. Ortografia pronumelor personale neaccentuate

Adverbul

Felurile adverbilor.

Adverbele provenite din diferite părți de vorbire. Adverbele interogative, relative și nehotărâte. Formarea adverbilor. Gradele de comparație.

Interjecția. Tipurile de interjecții.

Cuvintele onomatopice. Interjecții predicative. Interjecții de adresare. Rolul interjecției în comunicare.

Repartizarea orelor:

Comunicarea – 30 ore; limba – 30 de ore; Sistematizarea cunoștinșelor – 2; lucrări de control – 4 ore; disponibile – 4 ore.

Tematica situațiilor de comunicare, lectură și audiere.

1. Cartea, prietenul nostru statornic.
2. Apa - izvorul vieții.
3. Să protejăm mediul înconjurător.
4. Minte sănătoasă , în corp sănătos.
5. Internetul și rețelele de socializare.
6. Tentația reală a lumii virtuale.
7. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor.
8. Rolul statului în societatea contemporană.
9. Respectarea legilor într-o societate democratică.
10. Sistemul bancar din Ucraina.
11. Întreprinzătorul de succes.
12. Eu și familia mea.

Clasa a 8-a
(70 de ore, 2 ore pe săptămână)
(4 ore disponibile)
Comunicarea
(30 de ore)

Nr. de ore	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor	Зміст навчального матеріалу Conținuturile învățării
6	Înțelegerea după auz	
	<p><i>Elevul și eleva trebuie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să asculte cu atenție și să înțeleagă conținutul textului; • să deosebească după auz sunetele cuvântului, cuvintele, îmbinările de cuvinte, propoziția (conform programei de învățământ); • să se orienteze în conținutul celor audiate; • să înțeleagă sensul cuvintelor receptate după auz, a îmbinărilor de cuvinte, a propozițiilor; • să înțeleagă conținutul textului audiat care corespunde programei de învățământ; • să împartă textul în părțile lui componente, să găsească părțile lui separat; • să aprecieze tematice în procesul ascultării; • să-și exprime părerea despre cele citite. 	<p>Receptarea după auz a textelor ce conțin argumente a două puncte de vedere. Înțelegerea prin ascultare a conținutului redat direct. Ascultarea și înțelegerea textelor care aparțin stilului beletristic (volumul textului 350-400 de cuvinte) și altor stiluri funcționale (volumul textului 250-300 de cuvinte) – timpul citirii corespunzător 3,5-4 minute și respectiv 2,5-3 minute.</p>
6	Lectura	
	<p><i>Elevul și eleva trebuie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să citească și să argumenteze diferite tipuri de propoziții; • să citească conștient, expresiv și cursiv texte care aparțin diferitelor stiluri funcționale ale limbii; • să identifice și să compare ideile principale ale textului; • să citească cu voce texte, respectând regulile de pronunțare corectă; 	<p><i>Lectura</i></p> <p>Receptare în textul citit a informației exprimate; argumentarea prin comentarea unei sau altei probleme. Conținutul și ideea textului. Lucru cu cartea . Citirea în gând, înțelegerea textelor necunoscute ce aparțin stilului beletristic (volum 420-480 de cuvinte) și altor stiluri (300-360 de cuvinte). Citirea cu voce a poeziilor și textelor în proză ce conțin dialog și monolog. Înțelegerea sensului cuvintelor, frazeologisme,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • să citească în gând textul înzestrat cu fraze de diferite tipuri; • să înțeleagă un text necunoscut, citit în gând; • să deosebească părțile componente ale textului citit; <ul style="list-style-type: none"> • să cunoască modalitățile de exprimare în text (narațiune, descriere, dialog, portret). 	<p>îmbinări de cuvinte prevăzute de programă în timpul citirii rapide.</p> <p>Pronunțarea corectă a cuvintelor la citirea cu vocea.</p> <p>Înțelegerea conținutului frazelor coordonatoare și subordonatoare cu părți izolate și vorbire directă (propoziții de 12-14 cuvinte) la citirea în gând.</p> <p>Citirea expresivă a textelor de diferite tipuri, stiluri, genuri și a textelor nonliterare.</p>
6		Vorbirea
	<p><i>Elevul și eleva trebuie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să alcătuiască dialoguri; • să găsească dialoguri cu caracter informativ; • să analizeze conținutul dialogului și legătura dintre replici; • să alcătuiască diferite tipuri de monologuri (informative, narative, descriptive); • să țină un monolog sau un dialog conform situației de comunicare; • să cunoască și să respecte normele de conversație și etică; să expună (amănunțit, concis, selectiv) textele ascultate sau citite după planul simplu și desfășurat întocmit de sinestător. 	<p>Exprimarea dialogată și cea monologată.</p> <p>Redarea dialogurilor receptate sau citite. (volumul minim al dialogului – 7-8 replici pentru doi elevi).</p> <p>Folosirea dialogului pentru rezolvarea sarcinilor de învățământ: conștientizarea scopului, planificarea lucrului în perechi sau în grupuri – discuța dintre membrii grupului.</p> <p>Expunerea orală a textelor publicistice.</p> <p>Descrierea localității, monumentelor istorice și culturale (volumul textului pentru expunerea orală 80-90 de cuvinte).</p> <p>Expunerea (amănunțită, concisă, selectivă) după planul simplu și desfășurat al unor texte care aparțin diferitelor stiluri (științific, publicistic și beletristic (artistic)).</p>
12		Scrierea
	<p><i>Elevul și eleva trebuie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să alcătuiască dialoguri și monologuri, ținând cont de succesiunea replicilor; • să utilizeze corect semnele de punctuație la dialog; • să alcătuiască expuneri în care să se exprime concis, corect și expresiv; • să alcătuiască compuneri, ținând cont de părțile componente ale ei. • să alcătuiască articole la gazetă, folosind mijloacele lingvistice potrivite. • să traducă texte cu elemente de descriere (localități, monumente istorice și culturale). Traducerea textelor științifice și publicistice. 	<p>Alcătuirea textelor scrise (monolog, dialog) aparținând diferitelor stiluri funcționale.</p> <p>Expunerea scrisă a textelor publicistice. Descrierea localității, monumentelor istorice și culturale. (volumul textului pentru expunerea scrisă 60-70 de cuvinte).</p> <p>Scrierea compunerilor. Scrierea compunerilor cu caracter narativ, cu elemente de descriere și raționament pe teme moral - etice și sociale.</p> <p>Articol la gazetă cu caracter informativ.</p> <p>Traducerea</p> <p>Traducerea din limba ucraineană în limba română texte cu elemente de descriere (localități, monumente istorice și culturale). Traducerea textelor științifice și publicistice.</p>

Limba (30 de ore)

Elevul și eleva trebuie:

- să deosebească cuvintele care se referă la diferite părți de vorbire cuvinte de legătură;
- să pronunț corect cuvintele care aparțin diferitor părți de vorbire;
- să formeze forma necesară a cuvântului (după model, după întrebări);
- să găsească exemple de ortografiere a cuvintelor conform regulii date;
- să compare pronunțarea și scrierea cuvintelor ce se referă la diferite părți de vorbire;
- să selecteze varianta potrivită care corespunde regulii date;
- să explice sensul cuvântului în propoziție referitor la o regulă învățată, rolul stilistic în text;
- să scrie corect combinații de cuvinte și propoziții, selectând corect cuvintele care se referă la diferite părți de vorbire;
- să scrie cuvinte din lista de cuvinte pentru memorizare destinate lucrului individual;
- să folosească cuvintele potrivite la alcătuirea dialogului și monologului;
- să precizeze corectitudinea folosirii cuvintelor, referitoare la diferite părți de vorbire din text;
- să perfecționeze vorbirea orală și scrisă, corectând greșelile comise la alcătuirea cuvintelor, la ortografie.
- să aplice deprinderile la ortografiere a părților de vorbire;
- să identifice propozițiile unite în text cu o legătură reciprocă, să deosebească părțile principale de propoziție de cele secundare;
- să transforme textul științific în text publicistic (de exemplu, un text despre limba română);
- să transforme propozițiile simple în propoziții dezvoltate;
- să împartă textul în fragmente și să le întituleze;
- să explice rolul textului, particularitățile de sens ale cuvintelor în propoziție, legătura reciprocă a propozițiilor în text; conținutul propozițiilor cu cuvinte generalizatoare,

Repetarea materialului studiat în clasele 6-7

Sintaxa. Punctuația. Stilistica

Textul

Informația emotivă neexprimată în text. Ordinea cuvintelor și intonația ca instrument al legăturii de sens a propozițiilor în texte. Ordinea directă a cuvintelor în propoziții – (la început – ceea ce este cunoscut, la sfârșit – ceea ce este nou). Legătura dintre propoziții în text. Cuvintele incidente ca instrument de legătură a propozițiilor în text. Particularitățile stilului științific.

Propoziția și părțile de propoziție

Părți principale ale propoziției: predicatul și subiectul.

Părțile multiple ale propoziției.

Cuvinte generalizatoare la părți multiple. Semnele de punctuație la părțile multiple și la cuvintele generalizatoare.

Părți secundare de propoziție izolate.

Noțiuni despre părți secundare de propoziție. Ordinea cuvintelor și intonația în propozițiile cu părți izolate. Atribute izolate. Complemente circumstanțiale (de timp, de loc) izolate. Semne de punctuație în propoziții cu părți izolate.

Propoziții monomembre

Propoziții monomembre numai cu subiect sau numai cu predicat.

Cuvintele incidente și expresiile incidente

Cuvintele incidente și expresiile incidente, rolul lor în propoziție. Cele mai întrebuite cuvinte și expresii care apar în rol de incidente. Semnele de punctuație la cuvinte cu părți incidente.

Vorbirea directă și indirectă

Vorbirea indirectă ca mijloc de a transmite vorbirea unei persoane (persoana a treia). Înlocuirea vorbirii directe cu vorbire indirectă. Conjunțiile în fraza cu vorbire directă: că, pentru că; înlocuirea prin vorbire

citate; rolul propozițiilor subordonatoare; semnele de punctuație on propoziții de diferite tipuri; folosirea diferitor construcții sintactice on context;

- sr pronunțoe cu itonația corespunzătoare propoziții simple ei dezvoltate;

- sr sublinieze cu ajutorul itonației legătura de sens a propozițiilor on vorbirea orală; cuvintele ei expresiile care ajutr la onțelegerea profundă a textului;

- sr foloseascr propoziții de diferite tipuri, sr construiascr monolog ei dialog (oral ei scris) cu elemente de descriere ei raționament;

- sr aprecieze corect neajunsurile ei prioritățile alcătuirii textului: tipul ei locul propozițiilor simple ei dezvoltate, mijloacele de legătură, importanța cuvintelor ei expresiilor care ajutr sr exprime conținutul textului;

- sr perfecționeze textul, adrugând cuvintele de legătură, schimbând cuvintele de prisos, corectând propozițiile incorrecte alcătuite.

indirectă.

Semnele de punctuație la vorbirea directă, care se află după cuvintele autorului și înaintea cuvintelor autorului. Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă.

2

Sistematizarea și generalizarea cunoștințelor

Repartizarea orelor:

Comunicarea – 30de ore; limba – 30de ore; sistematizare și generalizare -2 ore
lucrări de control - 4; disponibile – 4ore.

Tematica situațiilor de comunicare, lectură și audiere.

1. Starea ecologică în Ucraina.
2. Cultura ecologică a omului.
3. Drepturile și îndatoririle copiilor.
4. Eu sunt cetățean al Ucrainei.
5. Locul și rolul meu în societate.
6. Internet - o parte integrantă a vieții noastre.
7. Adolescenți, părinți și Internet.

Clasa a 9-a
(70 de ore, 2 ore pe săptămână, disponibile – 4 ore)
Comunicarea
(30 de ore)

Nr. de ore	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor	Зміст навчального матеріалу Conținuturile învățării
Noțiuni despre comunicare (31 de ore)		
6	Înțelegerea după auz	
	<p>Elevul și eleva trebuie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să asculte cu atenție și să înțeleagă conținutul textului; • să argumenteze conținutul celor audiate; • să recunoască după auz propozițiile în corespundere cu programa clasei respective; textele care se referă la diferite stiluri, diferite tipuri de comunicare și genuri artistice; • să recunoască conținutul cuvintelor receptate după auz, combinațiilor de cuvinte, propozițiilor, comparându-le cu imaginea, dând un răspuns scurt; • să recunoască conținutul textului audiat, care corespunde cerințelor programei pentru clasa dată; să selecteze un răspuns corect din mai multe variante propuse; să despartă textul în priuri, să grupeze priurile date etc. • să aprecieze particularitățile conținutului și formei textului receptat. 	<p>Receptarea după auz. Receptarea după auz a textelor în care se folosesc diferite mijloace de legătură.</p> <p>Audierea, înțelegerea textelor care se referă la stilul artistic (400-450 de cuvinte) și alte stiluri (300-350 de cuvinte) în timp de 4-4,5 min. și 3-3,5 min.</p> <p>Receptarea după auz, înțelegerea vorbirii rapide cu cuvinte (alcătuite din 9-10 sunete), care se deosebesc prin 1-2 sunete; cuvinte și frageologisme din grupurile tematice, prelucrate la lecțiile precedente, diferite îmbinări de cuvinte și altele.</p> <p>Înțelegerea după auz a particularităților intonației, înțelegerea conținutului propozițiilor coordonatoare și subordonatoare auzite, propozițiilor unite între ele fără conjuncții (alcătuite din 14-16 cuvinte).</p>
6	Lectura	
	<p>Elevul și eleva trebuie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să deosebească pe parcursul lecturii textului cuvintele, îmbinările de cuvinte, propozițiile (în corespundere cu programa); diferite mijloace de legătură, texte care se referă la diferite stiluri, tipuri de comunicare și genuri artistice; argumentele date în text, folosite pentru a argumenta două puncte de vedere; • să grupeze cuvintele, combinațiile de cuvinte și propozițiile citite după semnele caracteristice; • să recunoască textul citit în gând, îndeplinind combinațiile următoare: să 	<p>Lectura.</p> <p>Receptarea textului citit în care sunt folosite diferite mijloace de legătură. Stabilirea vitezei lecturii în legătură cu obiectivele puse.</p> <p>Lectură vizuală (căutarea în text a unei părți din conținut).</p> <p>Lucrul cu cartea: comentariul, notița explicativă.</p> <p>Lectura în gând, înțelegerea textelor necunoscute, care se referă la stilul artistic (volumul - 480-540 de cuvinte) și alte stiluri (360-420 de cuvinte)</p> <p>Lectura cu voce a poeziilor și</p>

selecteze la ontrebarea din text una din variantele propuse, să grsească prrrioile textului, să facă un desen etc.

- să citească în glas textul (după pregătirea prealabilă), pronunțând corect cuvintele în propoziție, respectând regulile de pronunțare, luând în considerație particularitățile textului, expresivitatea lecturii după posibilitățile ei necesitățile ascultătorilor;
- să citească în gând textul (viteza lecturii în gând corespunde normei pentru clasa dată);
- să aprecieze particularitățile conținutului și formei textului citit;
- să cerceteze un alineat sau mai multe (0,75 pagini din pagină) și să grsească repede în el cuvântul-cheie; cuvinte cu cratimă, semne de punctuație, replici ale dialogului și altele;
- să cerceteze pagina textului și să identifice explicația cuvântului dat la sfârșitul manualului ;
  - să facă unele concluzii despre text

textelor în proză care conțin vorbire dialogată și monologată.

Precizia receptării, înțelegerea la citirea rapidă a cuvintelor (de 9-10 litere), care se deosebesc prin 1-2 litere (se iau cuvintele din categoriile care sunt prevăzute de programă); a frazeologismelor din grupurile tematice și îmbinările de cuvinte prelucrate și altele.

Pronunțarea corectă a cuvintelor la citirea în glas.

Intonația corectă la citirea în glas, înțelegerea la citirea în gând a conținutului propozițiilor dezvoltate cu diferite cuvinte de legătură între părțile propoziției (alcătuită din 14-16 cuvinte).

6

Vorbirea

Elevul și eleva trebuie:

- să identifice dialoguri variate (cu diferite replici la început);
- să analizeze conținutul dialogului, legătura dintre replici, corectitudinea folosirii mijloacelor lingvistice de comunicare;
- să prelucreze diferite variante de dialog cu variate replici;
- să aprecieze conținutul dialogului, corectitudinea și locul folosirii mijloacelor limbii;
- să reproducă dialogul în stil oficial-administrativ; să alcătuiască dialoguri cu variate tipuri de replici, luând în considerație situații concrete de comunicare,
  - obiectivele de comunicare, respectând normele de conversație.
- să folosească dialogul pentru discutarea obiectivelor, consecutivității îndeplinirii sarcinii de învățământ.

Exprimarea dialogată orală.

Dialoguri cu diferite tipuri de replici. Varietatea conținutului dialogului: discutarea evenimentelor, sensul cuvântului, imaginația, despre un obiect. Redarea dialogului citit. Alcătuirea dialogului cu ajutorul altor materiale și de sine stătător.

Dialogul trebuie să cuprindă cel puțin 8-9 replici pentru 2 elevi (neluând în considerație formulele de inițiere, cuprins și finale ale dialogului).

Folosirea dialogului pentru îndeplinirea sarcinilor de învățământ: a înțelege obiectivele, planificarea lucrului efectuat în perechi sau grupe mici și rezultatul muncii; comunicarea între membrii grupului ((la îndeplinirea sarcinilor de învățământ mai dificile decât în clasa a 8-a)

Elevul și eleva trebuie:

- să caracterizeze conținutul, mijloacele textului în stil oficial-administrativ;
- să povestească și să alcătuiască (oral de sine stătător) texte, aparținând diferitor stiluri ale limbii cu ajutorul planului alcătuit în comun, a cuvintelor de reper sau începutul dat;
- să-și expună părerea proprie;
- să explice scopul îndeplinirii sarcinilor, rezultatele muncii;
- să scrie expunere (selectivă, concisă sau amănunțită) și compunere după planul întocmit în comun, cu referință la materialele ajutoare sau fără ele;
- să precizeze conținutul și forma exprimării orale și scrise în corespundere cu cerințele față de textele scrise în diferite stiluri ale limbii;
- să corecteze greșelile comise în conținutul și forma expunerii orale sau scrise. să traducă texte artistice (fragmente), unele acte oficiale.

Comunicarea monologată: orală și scrisă.

Particularitățile conținutului, părților componente principale, a mijloacelor limbii comunicării scrise aparținând stilului oficial-administrativ.
Alcătuirea actelor oficiale: cererea, autobiografia, curriculum-vitae;
Expunerea scrisă a textelor care aparțin diferitor stiluri. (volumul textului pentru expunerea orală-100-110 cuvinte, iar pentru expunerea scrisă-70-80 cuvinte.)

Părerea personală despre o carte, despre o operă de artă (oral sau în scris).

Traducerea.

Traducerea textului artistic (fragmente), a unor acte oficiale.

**Limba
(30 de ore)*****Elevul și eleva trebuie:***

- să aplice mijloacele externe și interne de îmbogățire a vocabularului;
- să găsească în text cuvinte care aparțin stilului oficial-administrativ, frazeologisme, paronime;
- să grupeze cuvintele după semnele indicate;
- să înțelegă sensul cuvintelor și frazeologismelor în propoziție; cuvintele care au omonime în limba ucraineană (cu folosirea dicționarului de omonime);
- să selecteze dintr-o grupă acele cuvinte care se potrivesc după sens și colorit stilistic textului dat;
- să completeze propoziția cu cuvântul corespunzător după sens, sau cu unul dintre 2 frazeologisme;

Repetarea materialului din casa a 8-a***Lexicul. Frazeologia***

Omonime. Paronime.

Mijloacele lexicale caracteristice stilului oficial-administrativ.

Noțiuni de sintaxă

Discursul. Relația text – frază – propoziție – cuvânt. Tipuri de propoziții (actualizare).

Propoziția principală și propoziția secundară.

Propoziția regentă și propoziția subordonată. Raporturile de coordonare și cele de subordonare în propoziție și în frază;

Fraza

- să construiască o propoziție și să includă în ea un cuvânt care se potrivește după sens din perechea de paronime, să folosească omonime și frazeologisme;
  - să perfecționeze textul, schimbând cuvintele și frazeologismele care nu se potrivesc, să argumenteze schimbarea făcută;
  - să se folosească de diferite dicționare: explicativ, bilingv, etimologic, de sinonime, de antonime, de frazeologisme ;
  - să deosebească sensul propriu (denotativ) de cel figurat (conotativ), sensul gramatical de cel lexical;
  - să indentifice și să întrebuițeze corect sinonimele, antonimele, omonimele, paronimele, cuvintele monosemantice și polisemantice
  - să cunoască ce este discursul;
- să înțeleagă relația dintre text – frază – propoziție – cuvânt;
- să indentifice tipurile de propoziții (principală, secundară, regentă, subordonată);
- să stabilească raporturile sintactice în frază (coordonarea și subordonarea);
- să le întrebuițeze conform regulilor sintactice;
- să cunoască ce este fraza;
- să stabilească relațiile sintactice în frază;
- să indentifice flexiunea, jonctiunea și juxtaponerea ;
- să întrebuițeze corect mijloacele de realizare a relațiilor sintactice în frază:
- să respecte topica, intonația și pauza;
- să folosească corect dialogul, vorbirea directă și indirectă, cuvintele și construcțiile incidente, adresarea în comunicarea orală și scrisă;
- să alcătuiască fraze cu diferite tipuri de propoziții subordonate;
- să cunoască regulile acordului;
- să utilizeze corect elementele de relație, semnele de punctuație;
- să observe deosebirea dintre propozițiile subordonate.

Relațiile sintactice în frază (interdependență, coordonare și subordonare).

Mijloacele de realizare a relațiilor sintactice (flexiunea, jonctiunea, juxtaponerea, topica, intonația și pauza).

Predicatul și propoziția subordonată predicativă. Predicatul verbal și predicatul nominal (actualizare)

Probleme ale acordului (acordul după înțeles și acordul prin atracție).

Propoziția subordonată predicativă.

Subiectul și propoziția subordonată subiectivă

Subiectul (actualizare).

Subiectul nedeterminat (aplicativ).

Propoziția subordonată subiectivă.

Atributul și propoziția subordonată atributivă

Atributul (actualizare).

Propoziția subordonată atributivă.

Complementul direct și propoziția subordonată completivă directă

Complementul direct (actualizare).

Propoziția subordonată completivă directă.

Complementul indirect și propoziția subordonată completivă indirectă.

Complementul indirect (actualizare).

Propoziția subordonată completivă indirectă.

Complementele circumstanțiale și propozițiile subordonate circumstanțiale

Complementele circumstanțiale (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop, condiționale, concesive, consecutive. (actualizare).

Propozițiile subordonate circumstanțiale de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop.

Propoziția subordonată circumstanțială

condițională.
Propoziția subordonată concesivă.
Propoziția subordonată circumstanțială
consecutivă.

Repartizarea orelor:

Comunicarea – 30 de ore; limba – 30 de ore; sistematizare și generalizare -2 ore
lucrări de control - 4; disponibile – 4 ore.

Tematica situațiilor de comunicare, lectură și audiere:

1. Păstrați pădurile - plămânu Planetei.
2. Să păstrăm Pământul verde, căci dacă nu toți îl vom pierde.
3. Sunt cetățean al Ucrainei. Am datoria să-mi apăr țra.
4. Și noi, copiii, ne bucurăm de drepturi.
5. Într-un corp sănătos - o minte sănătoasă.
6. Modul sănătos de viață. Cum ne alimentăm?
7. Personalitatea omului și relațiile de afaceri. „Banul e făcut rotund, lesne se rostogolește, greu se câștigă și ușor se cheltuiește.
8. Comunicarea scrisă- mijloc de publicitate. (rolul comunicării scrise în afaceri)
9. Cum se face o casă? (munca zidarului, fierarului, dulgherului, sobarului, vopsitorului, geamgiului, tinichigiului, tapițerului etc)
10. Munca și industria deșteaptă inteligența” (căutare, descoperire, desăvârșire).
11. Rânduiala când e bună, rostul casei merge strună.
Obiceiuri, datini și tradiții populare. (la alegerea profesorului).
12. Florile sufletului: credința, bunătatea, milostenia, iubirea, omenia...